

Korte toelichting onderwijs-arbeidsmarktstructuur Flevoland

Onderwijsstructuur

In Flevoland zijn in totaal 23 schoolbesturen met scholen voor primair en voortgezet onderwijs. Daarnaast zijn er vier mbo-instellingen voor regulier, dan wel groen onderwijs (ROC van Flevoland, ROC Friese Poort, Landstede, Aeres (meerdere locaties). Er zijn twee hbo-instellingen: Windesheim Almere en hogeschool Aeres (Almere en Dronten). Windesheim Almere heeft vier lectoraten¹, waarbij twee lectoraten zich specifiek met onderwijs en arbeidsmarkt bezig houden: lectoraat nieuwe arbeidsverhoudingen en lectoraat leiderschap in opvoeding en onderwijs. De Aeres hogescholen hebben 22 lectoren, waarvan 5 lectoren zich richten op leren en ontwikkelen. Binnen het mbo is (nog) geen practoraat gericht op onderwijs of arbeidsmarkt. De hogescholen en mbo-instellingen in Flevoland werken samen rond verschillende thema's en opgaven, zoals bijvoorbeeld doorgaande leerlijnen. Samenwerking vindt, afhankelijk van thema's en opgaven, ook plaats met instellingen (universiteiten hbo en mbo) buiten Flevoland. Naast de reguliere onderwijsinstellingen wordt er in Flevoland binnen verschillende publiek-private samenwerkingsverbanden (PPS) gewerkt aan vraagstukken op het gebied van onderwijs-arbeidsmarkt. Een aantal PPS-en richt zich bijvoorbeeld op het verbeteren van het onderwijsaanbod door het aanbod beter af te stemmen op de vraag van het bedrijfsleven, of door bijvoorbeeld leerlingen in het primair en voortgezet extra ondersteuning te bieden voor het ontwikkelen van hun talenten. Kinderen vanaf 2,5 jaar met een (risico op een) onderwijsachterstand door omgevingskenmerken kunnen voorschoolse educatie bij de kinderopvang volgen. Peuters zijn dan spelonderwijs bezig met taal, voorbereidend rekenen, motoriek en sociaal-emotionele vaardigheden.

Arbeidsmarktregio Flevoland

De arbeidsmarktregio Flevoland (Regionaal werkbedrijf Flevoland) is een samenwerkingsverband van de volgende partijen: de zes gemeenten in Flevoland, ROC van Flevoland, ROC Friese Poort, Windesheim, Praktijkonderwijs, FNV, CNV, VNO-NCW, MKB Midden Nederland, UWV en de provincie. De provincie is in 2019 toegetreden. De arbeidsmarktregio hield zich tot de coronacrisis met één centraal thema bezig: mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt toeleiden naar werk. Mede door de coronacrisis wordt inmiddels aan vier centrale thema's gewerkt: *Iedereen doet mee, Voldoende personeel, Een Leven Lang Ontwikkelen en Krachtige Regio*. De provincie is trekker van Krachtige Regio.

Specifieke kenmerken onderwijs-kennis-arbeidsmarktinfrastructuur Flevoland

De onderwijs-kennis-arbeidsmarktinfrastructuur in Flevoland heeft net als andere regio's in Nederland een aantal specifieke kenmerken. Van de huidige beroepsbevolking is zo'n 75% laag tot middelbaar opgeleid (tot en met mbo 4-niveau). Het grootste deel van de beroepsbevolking in Flevoland is werkzaam in het kleinere MKB (tot 50 werknemers). Het aandeel van dit kleinere MKB in de totale werkgelegenheid is 57%². Daarnaast hebben we in Flevoland te maken met een grote pendel naar buiten. Dat geldt niet alleen voor de beroepsbevolking, maar ook voor studenten. Andere belangrijke aandachtspunten zijn onder meer: de prognoses voor het mbo in Flevoland voor de komende jaren laten maar een hele kleine groei van het aantal leerlingen zien (o.a. doordat minder kinderen geboren zijn in het cohort dat nu doorstroomt naar het mbo). Ook laat de instroom van eerstejaars bij Windesheim Almere voor het eerst een daling zien (2020: 1368, 2021: 1247).

¹ Een lector op een hogeschool is vergelijkbaar met een hoogleraar aan een universiteit. De lector heeft naast onderwijstaken ook een eigen onderzoeksopdracht. Binnen de MBO-instellingen wordt de term practor gebruikt.

² Werkgelegenheidsonderzoek 2021 provincie Flevoland.

Met name in Lelystad en Almere is een groot aantal voortijdig schoolverlaters (in totaal 2900 in heel Flevoland). Een groot deel van de kinderen in Flevoland (met name Almere en Lelystad) heeft bij de start in het primair onderwijs een (leer/ontwikkel)achterstand. Daarnaast is er sprake van een fors lerarentekort in Almere en Lelystad en beide gemeenten hebben scholen in het po en vo die (op onderdelen) onvoldoende scores op de door de onderwijsinspectie gehanteerde (kwaliteits)criteria. De arbeidsmarktregio Flevoland heeft kortgeleden de smalle opgave 'mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt toeleiden naar werk' verbreed naar vier thema's: Iedereen doet mee, Voldoende personeel, Leven Lang Ontwikkelen en Krachtige Regio. Deze vier thema's moeten de komende periode verder uitgewerkt worden, om daarmee de belangrijke arbeidsmarktvoorwaarden in Flevoland aan te kunnen pakken. Belangrijke voorwaarde daarbij is dat alle partijen in de arbeidsmarktregio bereid zijn tot samenwerking op deze vier thema's en er een actieve bijdrage aan willen leveren.

Vraagstukken onderwijs-kennis-arbeidsmarktinfrastructuur in relatie tot themakeuzes PS

Als we kijken naar de specifieke kenmerken van de Flevolandse onderwijs-kennis-arbeidsmarktinfrastructuur, dan wordt duidelijk dat deze structuur op verschillende punten (nog) niet stevig genoeg is en er belangrijke 'onderdelen' ontbreken en zonder een goed fundament is het lastig om een stevig en toekomstbestendig huis te bouwen. De kenmerken van de Flevolandse onderwijs-kennis-arbeidsmarktinfrastructuur kunnen 'vertaald' worden naar een aantal opgaven die van belang zijn voor het bouwen van een stevige(re) fundament en van een stevige(re) infrastructuur³. Het gaat dan bijvoorbeeld om de opgaven:

1. Verbeteren voorschoolse fase en vergroten deelname peuters met een achterstand.
2. Verminderen laaggeletterdheid, digibetisme, laaggecijferdheid en kansenongelijkheid.
3. Verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs.
4. Verbeteren van de aansluiting tussen onderwijsinstellingen (doorgaande leerlijn) en onderwijs-arbeidsmarkt.
5. Verminderen lerarentekort.
6. Verbeteren governance, eigenaarschap en samenwerking binnen de arbeidsmarktregio.

Deze opgaven zijn grotendeels wettelijke opgaven van de gemeenten en het onderwijs, maar met name Almere en Lelystad worstelen met de realisatie van deze opgaven. Mede daarom hebben beide gemeenten recent een handelingsperspectief onderwijs-economie opgesteld, waarin bovenstaande opgaven ook (deels) genoemd worden. De opgaven 1 t/m 6 sluiten ook aan bij de SDG's en thema's en waarden die Provinciale Staten van belang vinden voor Menselijk en Sociaal kapitaal en vormen er in feite een 'randvoorwaarde' voor. Als deze '(basis)opgaven' niet gerealiseerd worden, dan wordt het moeilijk om de door Provinciale Staten genoemde thema's en waarden te realiseren.

Menselijk en sociaal kapitaal

Thema's

1. Voldoende en passende werkgelegenheid
3. Renderende innovatie en kennisontwikkeling
4. Gebalanceerde arbeidsmarkt
12. Mogelijkheid tot leven lang ontwikkelen
15. Kwaliteit van onderwijs
17. Inclusieve arbeidsmarkt
22. Toegang tot onderwijs

Waarden

- Veerkrachtige huishoudens
- Gebalanceerde en veerkrachtige economie
- Economische zelfstandigheid
- Goed gekwalificeerde bevolking
- Gelijke maatschappelijke kansen voor iedereen

³De onderwijsinspectie roept in het rapport De Staat van het Onderwijs 2021 nadrukkelijk op tot het 'duurzaam renoveren van het onderwijs', om onderwijs te realiseren dat aan iedereen gelijke kansen biedt.

[Rapport De Staat van het Onderwijs 2021 | Rapport | Inspectie van het onderwijs \(onderwijsinspectie.nl\)](#)